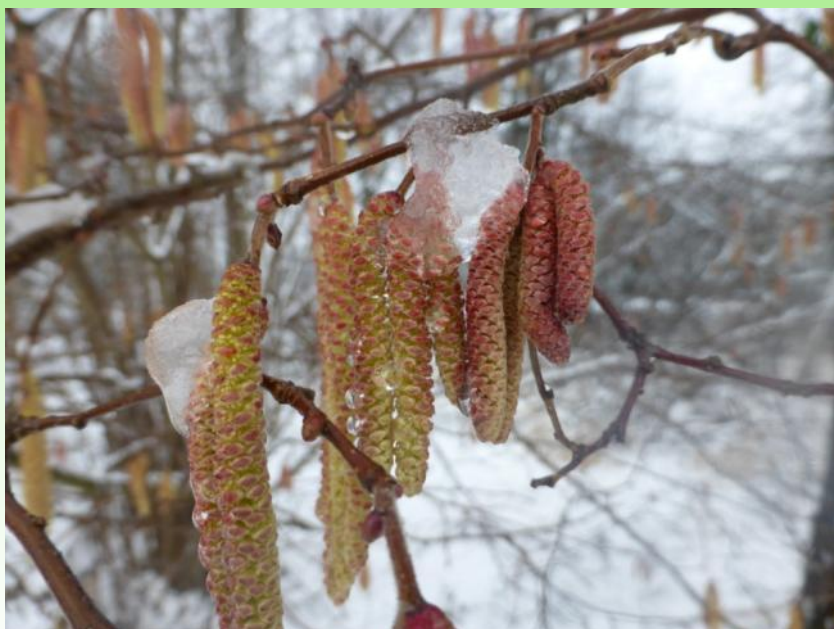

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
www.Quakers.nu

86e jaargang nr. 3

maart 2015

ontdooiend leven, foto door Wils 't Hart genomen tijdens de retraite

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Minimum Abonnementsprijs:

Nederland €23,00 per jaar
Europa €29,00 per jaar
Wereldwijd €34,00 per jaar

Wil je meehelpen om alle kosten te dekken dan willen we je vriendelijk vragen of je bereid bent om €27,50 of meer per jaar te betalen met ingang van 1 januari 2014.
Bankrek. NL25 INGB 0000 009270 t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Ulvenhout.

Voor Europa is het minimum €29,00 en buiten Europa €34,- Voor buitenlandse abonnees geldt het IBAN: NL25INGB0000009270 en het BIC:INGBNL2A
Nieuwe abonnees en adreswijzigingen doorgeven aan Corien van Garderen
coriegarde@ziggo.nl of schriftelijk: Withof 4 - 4851 CL Ulvenhout

Redactieadres: Sytse Tjallingii Zwolle, 038-4608461/0640030923

E-mail adressen:

Redactie (kopij en inlichtingen) vriendenkringredactie@gmail.com
Administratie coriegarde@ziggo.nl
Verzending dickkamma@ziggo.nl
Eindredactie Sytse Tjallingii sytsemarlies@gmail.com.

Vaste medewerkers:

Hylkia Nieuwerth (correctie), Wils 't Hart (kopij) Dick Kamminga (lay-out, verzending) Sytse Tjallingii (hoofd/eindredactie), Corien van Garderen (administratie).
Martin Touwen (plaatsvervangend eindredactie)

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom!

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20voor%20Auteurs>

Sluitingstermijn kopij: 15e van iedere maand, tenzij anders afgesproken.

Naast De Vriendenkring op papier staat De Vriendenkring in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld onze internet site: www.Quakers.nu
Er komen 1237 bezoekers per week op onze website

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

In dit nummer:

Van de redactie	4
Uit Louise's La: Ministry	5
De lidmaatschapsaanvraag van William Penn.	6
Algemene Vergadering 2015.....	8
QCEA en Oekraïne	9
Crisis in Oekraïne	10
In Memoriam Henk van der Rest	12
INLIA	15
De zeven Koninkrijken en de verborgen bron.....	16
Zendbrief van de Japanse Jaarvergadering	20
Zakenvergadering; Hoe gaat dat eigenlijk?	22
Quaker retraite	23
Oproep aan ons Geweten	25
Interview met Frits ter Kuile.....	27
Een sneeuwvlok	31
Palestijnse Vredesactie.....	32
Holding in the Light	35
Marshall Rosenberg.....	36
Rembrandt van Rijn	38
Boekbespreking Elif Shafak: Liefde kent veertig regels	40
Quakers in stripvorm	42
Handen en Voeten Warme Truierendag 2015 geslaagd	43
Handen en Voeten: Mijn werk als vrijwilliger	44
Zingen: An Irish Blessing	45
Quaker-meeting in Breda.....	46
Hulp gevraagd.....	46
Wijdingssamenkomsten op Afstand.....	47
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	47
Vrienden in het hele land	48

AAN DE GEEST DIE STIL IS, GEEFT
HET UNIVERSUM ZICH OVER

LAO TSE

Van de redactie

Spannende tijden, waarin de oorlog in de Oekraïne van ons vraagt om te reageren op dreigende wapenleveranties en ons te bezinnen op eenzijdige berichtgeving aan beide kanten en welke wegen er voor ons open staan om tot vrede te komen. Gelukkig spannen politici zich in om te onderhandelen en tot een staakt het vuren te komen. Maar hoe staat het met de direct betrokkenen? Welke informatie krijgen zij? Hoever gaan we in onze houding om beide partijen in het licht te houden? Interessant is het artikelje over de lidmaatschapsaanvraag van William Penn en de vragen die de Vrienden hem stelden. Onder andere: Koester je een volmaakte haat jegens de zonde? Het begrip zonde roept wellicht gemengde beelden op, maar meedoen aan een oorlog, zou er wat mij betreft in elk geval bij horen. Heel veel oude religieuze woorden, vragen om een nieuwe actuele inhoud. QCEA roept op tot de-escaleren en ook in de andere artikelen kom je telkens tegen hoe we een tegenbeweging tegen haat en geweld kunnen voeden en met een golf van liefde de angsten die we kennen, te laten wegspoelen. Dat innerlijke werk, om onze angsten te laten verdwijnen en onze harten te laten spreken, dat kan ieders bijdrage aan vrede zijn. Het is een prachtig werk dat de hele mensheid heeft te doen en wat de ware aard van religie is.

Hoopgevend is het beeld dat zo'n 1000 jonge moslims in Noorwegen een kring van vrede rond een Joodse Synagoge vormden en waar moslims en joden een boodschap van respect en vrede voor alle religies uitgesproken hebben!

jonge moslims vormen een kring van vrede rond een synagoge

Het sprookje van de zeven Koninkrijken laat zo mooi zien hoe fundamenteel vrede is en hoe onafhankelijk van de publieke opinie we moeten zijn om de richting van de vrede te kunnen inslaan. Veel artikelen die ons inspireren op weg naar de Algemene vergadering in mei met als thema werekna aan Vrede in de 21ste eeuw.

Ik wens jullie veel inspiratie bij het lezen van deze Vriendenkring bij het vinden van een weg naar de vrede.

Sytse Tjallingii (redactie)

Uit Louise's La: Ministry

uit 'Quaker Faith and Practice' van de Britse Quakers 2.66
door Marianne McMullen, 1987

*Ministry is what is on one's soul,
and it can be in direct contradiction to what is on one's mind.
It's what the Inner Light gently pushes you toward or suddenly
dumps in your lap.
It is rooted in the eternity, divinity, and selflessness of the Inner
Light; not in the worldly egoistic functions of the conscious mind.*

Marianne McMullen is lid van West Elkton (Ohio, US) Friends Meeting. Zij is mede redacteur van het Drie-Staten Vrede en Gerechtigheid Journal, een publicatie van AFSC, Amerikaanse Quaker Hulporganisatie, en is ook wever en free-lance schrijver.

vertaling Marlies Tjallingii:

Getuigen in de wijdingssamenkomst is wat vanuit je hart komt en wat helemaal tegengesteld kan zijn van wat je in je hoofd hebt. Het is waartoe het Innerlijke Licht je zachtjes aanzet, of wat plotseling in je schoot geworpen wordt. - Het is geworteld in de eeuwigheid, goddelijkheid en onzelfzuchtigheid van het Innerlijke Licht, niet in de wereldse, egoïstische functies van de bewuste geest..

In de rubriek "Uit Louise's La" publiceren we gedachten, gedichten en andere teksten die U en ons hebben getroffen. De titel komt voort uit de gewoonte van Louise Arriëns Kappers om knipsels van teksten, die haar troffen in een laatje op te bergen met de bedoeling daar ooit nog eens iets mee te gaan doen. Uit deze teksten zijn destijds door Sophia Gregorius een aantal losbladige bundeltjes met de bovengenoemde titel gemaakt voor gebruik tijdens de wijdingssamenkomst. De huidige rubriek is in haar nagedachtenis

De lidmaatschapsaanvraag van William Penn.

(uit L.M.Weems, *Life of William Penn*)

William Penn (1644-1718) kwam in 1667 tot de overtuiging dat hij zich bij de Quakers wilde aansluiten. Toen hij eenmaal dit besluit had genomen, zocht hij hen op in een bijeenkomst, die werd gehouden in het huis van George Whitehead. Aan het einde van de samenkomst zei hij, dat hij besloten had de wereld de rug toe te keren en zich voorgoed aan God te geven. Bij het horen van dit besluit, zo is te lezen in een oude levensbeschrijving van Penn, straalden de gezichten van de Vrienden van blijdschap.

Daarop ontstond een discussie waarin de Vrienden tegen hem zeiden, dat de godsdienst van de Quakers de moeilijkste Godsdienst was van de hele wereld, omdat het om de liefde gaat en het overwinnen van oude begeerten, zoals Jezus leerde. En de Vrienden vervolgden: En nu je gekomen bent om je bij ons aan te sluiten en wij de gewoonte hebben degenen die dit willen doen enkele vragen te stellen, willen wij dit ook nu doen, vragen die geen betrekking hebben op je opvattingen, maar op je gezindheid.

En de Vrienden stelden hem vragen.

Koester je een volmaakte haat jegens de zonde en verlang je ernstig naar heiligheid?

Bezit je het geloof dat zich uit in liefde en openbaart zich dit levensbeginsel in iedere gedachte en handeling van je leven?

Is het 't onwrikbare voornemen van je ziel om nooit in oorlog of persoonlijk conflict het bloed van je broeder te vergieten?

Zal je hem nooit prikkelen tot haat door hem een gerechtelijk proces aan te doen?

Zal je je nooit te buiten gaan aan overdaad in kleding, meubilair of vervoermiddelen en daardoor je arme broeder beroven van de vertroosting van je liefdadigheid, en jezelf van de vreugde van het betonen daarvan?

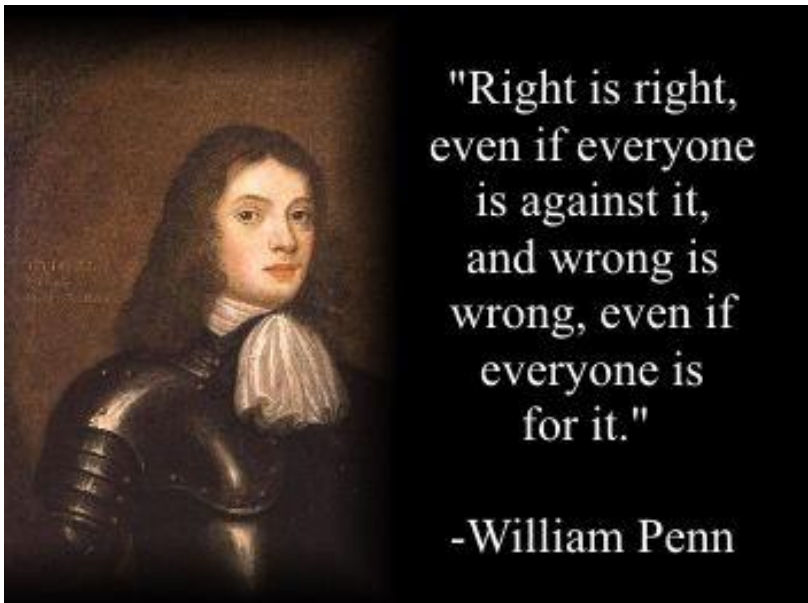
Zal je hem niet alleen geen sterke dranken verschaffen, doch deze ook uit je huis bannen, opdat zij geen struikelblok voor hem dreigen te worden?

Zal je hem nimmer van zijn vrijheid beroven en je verzetten tegen degenen die dit trachten te doen?

Zal je in je huisraad en je voertuigen, in je voedsel en wijze van leven datgene betrachten wat eenvoudig en goedkoop is, opdat je hem niet, door het tegendeel te doen, verleidt om boven zijn middelen te leven en in schuld en ellende te raken?

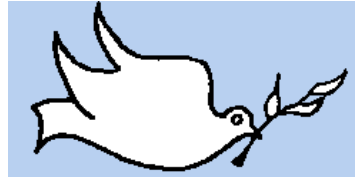
Deze dingen, vriend William, mogen dienen om je een indruk te geven van de diepere aard van onze godsdienst; hoe wij zelf graag willen zijn, en wat wij verwachten van al degenen die zich bij ons aansluiten. Deze dingen vereisen eenvoud en liefde. Daarom zouden we je willen raden om nog te wachten en deze dingen ernstig te overwegen, waarop William antwoordde dat hij die tijd niet nodig had. Lange tijd had hij vele dingen overwogen en getracht in praktijk te brengen, dingen die te maken hadden met het overwinnen van kwalijke zaken in zichzelf, met eenvoud en liefde en met het welzijn van anderen.

Hierop gaven zij hem allen de rechterhand van de gemeenschap en werd hij plechtig opgenomen in het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

Algemene Vergadering 2015

van 29 tot 31 mei, in de Bosbeek in
Bennekom.

*Marlies Tjallingii, schrijver van de Nederlandse Jaarvergadering.
Frits Nieuwerth Van den Akker, schrijver van de VCAV*

Het thema voor onze AV is: “Werken aan Vrede: Ons vredesgetuigenis in de 21e eeuw”. Het is een mooi vervolg op de twee keer dat we in Bennekom een gesprekswijdingsssamenkomst (Meeting for Clearness) hebben gehad over hoe we vorm kunnen geven aan vrede nu we geen Vredescommissie hebben. Tijdens de AV zullen op verschillende manieren bezig zijn met het thema.

De Voorbereidingscommissie Algemene Vergadering (VCAV) is druk bezig met de invulling van het programma. Ook hebben alle Vrienden een verzoek gekregen om een aantal vragen te beantwoorden over wat ieder voor zich, geïnspireerd door onze Quaker Getuigenissen doet aan Vrede. Het lijkt alsof we allemaal activist zouden moeten zijn om een goede Quaker te zijn, ook onze stilte draagt bij aan vrede.

Wat ligt er binnen onze vermogens en hoe kunnen we bestaande organisaties zoals bijvoorbeeld de QCEA (Quakerraad voor Europese Aangelegenheden) in Brussel ondersteunen. Daar willen we mee bezig zijn, naast het ontmoeten van elkaar en in de Wijdingsdienst voor Zaken onze zakelijke onderwerpen verder vorm te geven.

Ook attenders (niet-leden die regelmatig de wijdingsdiensten mee maken) zijn welkom.

Als je niet vanzelf een uitnodiging krijgt, kunt je via het secretariaat in Deventer een uitnodiging aanvragen.

We zullen in de komende Vriendenkringen aandacht aan het thema besteden

*Natuurvriendenhuis De
Bosbeek waar de
Algemene Vergadering
2015 zal worden
gehouden*

QCEA en Oekraïne

door Peter van Leeuwen

19 Februari:

QCEA heeft samen met kerken en andere organisaties aan Angela Merkel en François Hollande geschreven om hen te bedanken voor hun voortdurende inspanningen het geweld in Oekraïne te beperken. In de afgelopen weken hebben Merkel en Hollande geholpen om een wapenstilstand te realiseren. Onze brief wees op het belang van vertrouwenwekkende maatregelen, zoals humanitaire hulp, en vroeg om maatregelen van de EU die streven naar geruststelling voor alle inwoners van Oekraïne.

Op donderdag 18 februari, dreigde de hoge EU vertegenwoordiger Federica Mogherini met 'passende maatregelen' bij voortdurende schendingen van de wapenstilstand. Geweld met meer geweld beantwoorden is niet het meest nuttige antwoord. De EU moet haar rol spelen in een de-escalatie van de retoriek. Beleid moet zich richten op de behoeften van de mensen, en voorkomen dat Oekraïne en haar bevolking gewoon als objecten in een geopolitiek conflict gezien worden.

QCEA heeft zich ook bij collega's aangesloten in een brief aan de Britse minister van Buitenlandse Zaken Philip Hammond, waarin opgeroepen wordt om niet op de situatie te reageren door wapens te verstrekken, maar moeite te doen het conflict te de-escaleren. Andere ondertekenaars waren vertegenwoordigers van de United Reform Church, de Methodist Church, Quakers in Groot-Brittannië, Pax Christi, Fellowship of Reconciliation, en Northern Friends Peace Board.

Het is de moeite waard zo nu en dan een kijkje te nemen op de website

(www.qcea.org) of facebook pagina (QCEA) van QCEA. Misschien voel je je soms ook geïnspireerd eens iets te vertalen voor Vrienden die wat meer moeite met Engels hebben dan jij.

zwere wapens in het oosten van Oekraïne

Crisis in Oekraïne

Vertaling Martine Kuipers

Heb uw naaste lief als uzelf.

Verklaring van de Baptisten in Rusland over de crisis in Ukraine

Want de gehele wet is in een woord vervuld, namelijk hierin: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. Maar als u elkaar bijt en verslindt, pas dan op dat u niet door elkaar verteerd wordt. Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen. Galaten 5: 14-16

Beste vrienden in Christus, in de eerste plaats in Noord Amerika:

Wij Baptisten in Rusland zijn vervuld van zorg om de recente ontwikkelingen in de Ukraine. De belangen en de te betalen prijs groeien gestaag; de militaire strijd wordt heviger. De “Freedom Support Act” die de regering van de USA op 18 december 2014 ondertekende kan ernstige escalatie tot gevolg hebben. Hij lijkt de aanhangers van de harde lijn groen licht te geven. Het verloop van de algemene verkiezingen van 4 november wekt de indruk dat de bevolking van de VS agressiever wordt. Het stemt ons verdrietig, dat veel van deze kiezers christenen zijn. De diplomatieke kennis en de strategie om harten en verstand voor zich te winnen raken op de achtergrond. Maar het terrorisme in het Midden-Oosten kan niet worden uitgeroeid met drones en raketten. Zoals we kunnen zien in Pakistan, Irak en elders kan de dood van enkele onschuldige of militante personen gemakkelijk leiden tot de keuze voor een anti-westerse houding bij 30 of meer individuen. Het Westen zal de harten en het verstand van mensen moeten winnen, en dat kan alleen

bereikt worden met vreedzame middelen. Alleen met goedheid kun je harten winnen.

Wij willen graag gaan samenwerken met broeders en zusters in het Westen en in de Ukraine om gezamenlijk op te roepen tot diplomatieke onderhandelingen om tot een oplossing van het conflict in Oost Ukraine te komen. Dit conflict kan niet met geweld worden opgelost. Zowel de NAVO als Rusland zijn te sterk om met militaire middelen te worden verslagen. Of, om het anders te zeggen: de prijs van een militaire “oplossing” is veel te hoog voor elke partij in de strijd.

Wij willen nu vrede; er zullen harde compromissen geaccepteerd moeten worden. Wij pleiten er bij jullie in het Westen en in de Ukraine voor om je samen met ons Russische Baptisten in te zetten om het doel van een onderhandelde oplossing. Die gezamenlijke inspanning is veel belangrijker dan onze persoonlijke overtuigingen met betrekking tot politieke details. Beste lezers: laat alsjeblieft wat van je horen. Hoe kunnen we beter en effectiever samenwerken om vrede te bereiken? Hoe kunnen we nog duidelijker de boodschap overbrengen, dat vredesonderhandelingen de enige juiste weg is naar vrede? Wat kunnen we gezamenlijk doen?

Ook de Russische maatschappij is verre van volmaakt. Bid voor ons.

Dominee Vitaly Vlasenko

Directeur van de afdeling voor externe kerkelijke betrekkingen

RUECB Russian Union of Evangelical Christian-Baptists

Moskou , 5 februari 2015

Op internet staat meer informatie over RUECB. http://www.ebf.org/ebf-appeals-to-russian_ukraine-baptists

In Memoriam Henk van der Rest

door Marlies Tjallingii, met dank aan de pastor die de rouwdienst leidde

Geboren te Dordrecht op 25 maart 1934 en overleden te Winterswijk op 10 december 2014
De tekst op de kaart was: *"Hij kan weer lopen door grazige weiden want zijn ogen kunnen de schoonheid weer zien en zijn geest is weer helder."* Op de

buitenkant van de kaart stond een vage ijsvogel en op de binnenkant een prachtige helder gekleurde ijsvogel.

Toen Marianne van der Zee, Sytse en Marlies Tjallingii op 5 februari bij Lenie van der Rest in Winterswijk waren, heeft Lenie veel verteld over Henk. Lenie vertelde dat ze elkaar hebben ontmoet op dansles. Met weinig woorden wist hij duidelijk te maken wie zijn keuze was en bleef. Bij het vertellen valt op dat Lenie veel plezier heeft en graag lacht (terwijl Henk vaak de serieuze kant liet zien). Henk leerde Lenie, die in een niet religieus gezin was opgegroeid, psalmen zingen. Zijn eerste cadeau was een psalmboek. Dat hij ook uit zijn dak kon gaan bewees hij op de 23ste verjaardag van Lenie, toen hij op een groot feest de ziel van het feest was. Daar liet hij zien dat zijn liefde voor Lenie serieus was. De band die zij begonnen op te bouwen bleek een slijtvaste band, hecht en hittebestendig. Heel bijzonder dat dat onderlinge contact door de jaren heen goed in stand bleef.

Henk was een bedachtzaam mens, die niet over één nacht ijs ging. Geduldig en gezegend met veel kennis over allerlei aspecten en facetten van het leven. In het speciaal onderwijs vond Henk zijn levensdoel. Streng doch rechtvaardig was hij er voor zijn leerlingen. Vol vertrouwen in en respect voor de leerlingen die aan zijn zorgen werden toevertrouwd. Kwaad kreeg men hem niet. Voor zijn werk leefde hij, dag en nacht kon je hem met school bezig vinden. Een mens mag zichzelf ontwikkelen,

mag tot ontplooiing komen. Daar wilde hij aan bijdragen. Zonder nonsens, zonder fratsen, gewoon uiterst betrouwbaar en toegewijd.

Henk was afkomstig uit een vrij zwaar hervormd milieu. De Bijbel kreeg hij met de paplepel ingegoten. Daar dacht hij ook vaak diep over na.

Wijsheid en kennis, het spreken vanuit argumenten en logica, dat was iets dat hem als een handschoen paste. De nadruk lag bij hem op het woord, op rationeel gebied. Lenie vertelde hoe zij bij de Quakers kwam in de jaren zeventig. Dankzij een boek over het Geloof: 'Wat gelooft uw buurman', leerden ze over de Quakers. Dina van Dalfsen had een stukje geschreven in dat boek. Later kwamen ze ook nog in een boek "Religion ohne Dogmen" de Quakers tegen. Toen zijn ze

op zoek gegaan naar de Quakers. Voor Lenie en Henk was het bijbels gezegde: 'Onderzoekt alles en behoud het goede' hun uitgangspunt. Ze werden lid van de IJsselgroep van de Stichtse Maandvergadering (nu de Midden en Zuid Nederlandse Maandvergadering) die bij elkaar kwam in Zutphen en Deventer. Lenie ging naar Dresden als vertegenwoordiger van de Quakers in 1979. Een jaar later werd ook Henk lid. Hij was een stille en betrouwbare Quaker en was ook een tijd lid van de Vredescommissie.

Henk en Lenie leefden in eenvoud en milieubewust, zonder auto, gebruik makend van openbaar vervoer, genietend van Gods schepping, in het bijzonder van de vogels.

Lenie heeft boeiend verteld over Henk, maar ook over hoe zij de laatste tijd van het leven van Henk aan zijn zijde heeft gestaan en hoeveel dat van haar heeft gevraagd. De laatste jaren werd het steeds moeilijker om met hem te communiceren . Op zijn vijftigste is hij al afgekeurd vanwege

een beginnende Parkinson, wat overging in een Parkinson dementie, waardoor hij zelfs in de laatste jaren Lenie niet meer herkende, wat niet zo gemakkelijk te accepteren was.

Het gesprek met Lenie was voor haar een fijne manier om zich te uiten wat helpt bij het rouwproces waarin ze nu zit. Lenie vertelde dat ze nog iedere dag naar het woonzorgcentrum De Rikker, gaat waar Henk de laatste jaren werd verzorgd. Ze helpt daar bij de verzorging van de mensen die ze heeft leren kennen. Ook helpt ze mee om mensen naar het zingen te brengen op woensdagmiddag . Ze is onder de indruk met hoe weinig ze deze mensen gelukkig kan maken, waar ze zelf dan ook weer blij van wordt.

Tijdens de afscheidsdienst las de pastor het gedicht voor
“Rust nu maar uit” van Nel Benschop (1918-2005),
naar Jesaja 40:31

Rust nu maar uit – je hebt je strijd gestreden;
Je hebt het als een moedig man gedaan.
Wie kan begrijpen wat je hebt geleden?
En wie kan voelen, wat je hebt doorstaan?

Rust nu maar uit- je taak is afgekomen,
Vandaag heeft God een kroon op ’t werk gezet
Dat je eenmaal in Zijn kracht hebt ondernomen.
De zin was af. God heeft een punt gezet.

Maar ’t valt ons moeilijk om de zin te vatten
Van ’t zwijgen van je laatste harteklop.
Misschien alleen maar dit: De afgematten
En vermoeiden varen als met arendsvleuglen op ...

Ruim twee jaar geleden stelde de staatssecretaris van Veiligheid & Justitie de ‘Regeling langdurig verblijvende kinderen’ vast, beter bekend onder de naam ‘Kinderpardon’. Deze was bedoeld om een einde te maken aan de onzekerheid voor reeds langdurig in Nederland verblijvende, zgn. ‘gewortelde’ kinderen, van wie de ouders asiel hadden gevraagd of die als alleenstaande minderjarige naar Nederland waren gekomen.

Met steun van onder andere meer dan 300 burgemeesters en meer dan 36.000 handtekeningen onder een petitie is er campagne gevoerd voor een eerlijke uitvoering van de regeling. Enkele honderden kinderen en hun gezin hebben in het kader van deze regeling een verblijfsvergunning gekregen. Maar er zijn ook een paar honderd kinderen onterecht buiten het kinderpardon gevallen, bijvoorbeeld omdat ze te lang buiten ‘rijkstoezicht’ zouden zijn geweest, of omdat ze eenvoudig inmiddels te oud (!) zijn om voor het kinderpardon in aanmerking te komen.

INLIA heeft zich steeds samen met DCI en andere partnerorganisaties ingezet voor deze kinderen middels de campagne ‘Voor een Eerlijk Kinderpardon’. Voor die paar honderd kinderen willen Defence for Children, INLIA en anderen nu opnieuw aandacht vragen, omdat we in het aanstaand weekend van 21/22 februari inmiddels **“750 slapeloze nachten”** verder zijn.

In een aantal kerken is op zondag 22 februari in de voorbeden hieraan aandacht besteed. Daarom leek het ons gepast ook u hiervan in kennis te stellen, zodat u ook in de gelegenheid bent om tijdens een wijdingssamenkomst, aandacht te besteden aan het lot van deze kinderen. Wij hopen dat een ieder wakker wordt geschud en dat er eindelijk recht wordt gedaan, zodat deze kinderen weer kunnen slapen.

De Kwaker

rubriek voor de jeugd

De zeven Koninkrijken en de verborgen bron

vertaald door Jan Ramaker

illustraties van Irene Peters speciaal voor dit verhaal gemaakt

Er was eens een groot eiland ergens aan de andere kant van de wereld. Het eiland was zo groot dat het verdeeld was in zeven koninkrijken waarover zeven koningen heersten. Het eiland was bijna rond en de grenzen tussen de koninkrijken liepen van de kust naar het middelpunt van het eiland in de vorm van de spaken van een wiel. Iedere grens bestond uit een hoge stenen muur en al die muren kwamen ergens in de bergen in het midden van het eiland samen.

Het eiland was aan alle kanten begrensd door een grote diepblauwe oceaan vol met alle mogelijke soorten vis en het klimaat was zo zacht en vriendelijk dat men er nooit last had van stormen of slecht weer. Elk koninkrijk had een haven waarheen schepen van ver verwijderde landen konden komen om de bevolking te brengen wat het eiland niet voortbracht. Je zou denken dat dat nooit veel zou kunnen zijn omdat het eiland zo groot was en alle soorten vruchtbare grond bevatte. Dat zou ook waar zijn als het eiland en de daarop gevestigde koninkrijken door een bizarre oorzaak in plaats van tot de gelukkigste tot de meest ongelukkigste op de wereld behoorde.

Wat was er aan de hand? Het merkwaardige feit deed zich voor dat, behalve natuurlijk het zoute zeewater, er op het hele eiland geen druppel water te vinden was. Iedereen wist dat er werkelijk zoet water op het eiland moest zijn, want er waren bomen en struiken, die toch via hun wortels water zouden moeten kunnen vinden, anders zouden ze er niet zo fris uit kunnen

zien. Niemand had ergens in de grond een stroompje kunnen ontdekken en niemand had ooit een waterput zo diep kunnen graven om drinkwater te ontdekken. Dus moest de bevolking van de zeven koninkrijken hun water kopen van de schepen, die van verre kwamen . Als gevolg daarvan bezaten ze nooit genoeg of als dan iemand genoeg voor zichzelf had kunnen kopen werd hij als de rijkste man in het land gezien en door iedereen benijd. Er bestond een oude legende of traditie dat er vroeger een grote bron ergens onder het eiland was geweest en het water dat daaruit was voortgesproten was voldoende geweest voor alle zeven koninkrijken. Eens was die bron verloren of vol stenen geraakt. En niemand wist meer waar die bron gelegen had. Je kunt je voorstellen dat al die zeven koningen hoopten dat de bron eens weer terug gevonden zou worden binnen zijn koninkrijk. Ieder van hen stak al zijn energie in het zoeken daarnaar. De wijze mannen aan ieder hof werden minstens eens in de maand opgeroepen voor een vergadering waarop zij het probleem van de verloren bron bestudeerden. Maar jaar in, jaar uit niets hielp.

De koningen waren jaloers op elkaar geworden en hun volgelingen ook. Ze waren bang dat de bron die in het ene koninkrijk gevonden zou worden niet voldoende zou zijn, voor allemaal, waardoor de andere koninkrijken in het nadeel zouden komen. Daarom hield de koning, die dacht het water op het spoor te zijn dit geheim voor de anderen. Ieder koninkrijk had spionnen in de andere koninkrijken om uit te vinden wat daar gebeurde. De koningen versterkten de muren aan hun grenzen en zetten er wachtposten op om te voorkomen dat er water verkocht werd aan de bevolking van de minder gelukkige koninkrijken.

Als het volk van het ene koninkrijk een put ging graven in de buurt van een grensmuur, dan begonnen onmiddellijk de mensen in het aangrenzende koninkrijk ook aan hun kant te graven en dat leverde dan nog meer jalousie en conflicten op. De gravers schreeuw-

den beledigingen en bedreigingen naar elkaar. Vaak eindigde het met stenen gooien of zelfs met een veldslag of een complete oorlog. De ergste conflicten vonden, zoals je je kunt voorstellen, plaats in het midden van het eiland waar de zeven muren bij elkaar kwamen. Daar waren wachtposten uit alle koninkrijken geplaatst om te waken tegen de

misdaden van hun concurrenten. Je zult begrijpen dat hier dan ook de meest hevige veldslagen gevoerd werden en ik heb horen vertellen dat de beenderen van de gesneuvelde soldaten net zo hoog als de muren opgestapeld lagen.

Op een zekere dag werd er in één van de koninkrijken een kind geboren. Dit kind werd Philoxenus genoemd en werd al snel een wijs mens. Philoxenus hield van zijn land en van de inwoners. Hij besloot dat hij zijn hele leven zou wijden aan de oplossing van het probleem van de watervoorziening. Hij was vastbesloten om ook te ontdekken wat men in de andere koninkrijken wist over de watervoorziening. Nu stuitte hij op problemen: de zeven Koningen en hun onderdanen haatten elkaar nu zo bitter dat men niet meer door de andere landen mocht reizen tenzij het uiterst noodzakelijk was. Na heel veel moeite lukte het de jongen een paspoort van zijn koning te krijgen. Deze was erg geïnteresseerd in de studie van Philoxenus, maar waarschuwde de jongen dat hij waarschijnlijk door de vijand vermoord zou worden voordat hij erg ver gekomen zou zijn.

Desondanks ging Philoxenus op weg. Zijn gedrag was zo vriendelijk en ontwapenend dat hij kans zag om ongehinderd door alle zeven koninkrijken te reizen en na één jaar was hij weer thuis.

Voorheen had hij gruwelijke verhalen over de oorlogen gehoord en hij was dan ook verbaasd dat de bewoners van alle koninkrijken zo veel op elkaar leken. Zeker, ze hadden allemaal water nodig en ze wisten allemaal even weinig hoe ze daar aan konden komen.

De koning hoorde dat hij terug was en ontbood Philoxenus om verslag uit te brengen. Hij vertelde de koning dat alle inwoners op elkaar leken. Toen fronste de koning zijn wenkbrauwen en zei; "Je mag zulke verschrikkelijke dingen niet vertellen anders word je in de gevangenis opgesloten." Daarom vertelde Philoxenus niemand anders hier iets van. Hoe verder hij ging met zijn studie des te meer raakte hij overtuigd dat ooit de zeven koninkrijken over een bron hadden beschikt die voldoende was voor allemaal. Vooral toen hij een stokoude man ontmoette, die zo wijs was, dat mensen van hem dachten dat hij een tovenaar was. Deze man bewaarde de oudste en meest waardevolle boeken uit het land. Philoxenus vroeg hem of hij ook in het Grote Boek zou mogen lezen. Maar de oude man zei: "Het is de vraag of je gelooft wat je erin vindt. Zodra ik denk dat jij de juiste persoon bent, zal ik je erin laten lezen." Philoxenus vertelde over zijn reizen en waarom hij het boek wilde bestuderen. Toen zei de oude man: "Je mag het Grote Boek hebben. Lees gedurende zes dagen iedere dag een pagina en kom op de zevende dag bij mij terug."

Op de eerste bladzijde zag hij daar maar zeven woorden. En die waren: "Twee kunnen doen wat één niet kan."

Zoals afgesproken las hij die dag niets meer, maar besteedde hij zijn tijd aan het overdenken wat hij gelezen had.

De tweede dag sloeg hij een bladzijde om en las: "Drie kunnen doen wat twee niet kunnen."

De derde dag las hij: "Vier kunnen doen wat drie niet kunnen."

En op de vierde dag: "Vijf kunnen doen wat vier niet kunnen."

En op de vijfde dag: "Zes kunnen doen wat vijf niet kunnen."

En op de zesde dag: "Zeven kunnen doen wat zes niet kunnen."

Op de zevende dag ging Philoxenus terug naar de oude wijze man en zei: "Ik ga naar de koning en vertel hem alles. Hij moet de andere koningen bijeen roepen."

De oude man glimlachte. "Je zou het hem kunnen vragen," zei hij, "maar daar zal verder niets goeds uit voortkomen."

"Denkt U dat hij niet zal geloven wat er in het Grote Boek staat?" vroeg Philoxenus.

"Als hij dat wel doet is er nog iets dat hij moet horen," zei de oude man. "Ga terug en lees vóór je naar de koning gaat nog één bladzijde."

(wordt vervolgd)

lezen uit het Grote Boek

Zendbrief van de Japanse Jaarvergadering

本年会

*Takeshi Isaka, Schrijver, Japanse JV
vertaling Hadewijch Touwen, 16e van de 11e maand, 2014*

Aan Vrienden overall,

De Japanse Jaarvergadering werd gehouden in Tokio Friends Meeting House op de 15e en de 16e van de 11e maand in 2014. Er waren 53 leden aanwezig.

Het thema van onze bijeenkomst dit jaar was "Gelukkig zijn de vrede-stichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden." (Mattheus 5:9). We

verwelkomden de secretaris van FWCC-AWPS (Asia and West Pacific Section), Ronis Chapman en haar man, en de vorige secretaris hiervan, Valery Joy uit Australië. We waren vol vreugde tijdens onze wijdings-samenkomsten, we voelden ons echt "deel van de Wereldfamilie van Vrienden".

In de eerste discussie deelden 3 Vrienden hun ervaringen met "Faith and Practice" (Geloof in de praktijk). Eén Vriend vertelde over zijn 35 jaar ervaring als vrijwillige gevangenisbewaker, één Vriend vertelde over haar vrijwilligerswerk voor zelfmoordpreventie en een derde Vriend vertelde over het opvoeden van een kind met een hersenbeschadiging. Allen zeiden dat hun werk gesteund werd door de inspiratie die zij in de bijbel vonden. Dit inspireert ons allen.

In de tweede discussie was het thema "vrede bereiken". Hierin deelde een Vriend haar ontmoetingen met mensen van overzee, die leidden tot veel meer wederzijds begrip; het gelegde contact was een grote stap in de richting van het bereiken van vreedzame betrekkingen. Een andere Vriend deelde de ervaringen rond het opzetten van een vredesmuseum "Yokaren Peace Memorial Museum" voor jonge soldaten-in-opleiding.

"Yokaren" is de Japanse afkorting voor "Marine vliegenier voorbereidingsprogramma tot trainee". Yokaren hadden een heel zware training, alleen maar om uitgezonden te worden en te sterven in de Tweede Wereldoorlog. Het doel van het oprichten van een Vredesmuseum is het precies vastleggen en doorgeven van historische feiten aan hen, die niet uit

eerste hand van oorlogservaringen horen. We hopen dat de tentoonstellingen en activiteiten helpen bij het leren van vrede.

Wij Vrienden zien ons geplaatst tegenover de moeilijke onderwerpen die zich in de geschiedenis herhalen, door de huidige discussie over Artikel 9 (dit artikel gaat over de discussie over de afschaffing van de demilitarisatie van Japan - HT) en de Geheimhoudingswet. We hopen dat ieder van ons zich verantwoordelijk zal gedragen, gebaseerd op liefde en tolerantie.

Er waren verslagen van activiteiten en financiële berichten over 2013 en een begroting en plannen voor dit jaar. Zij werden gepresenteerd en goedgekeurd.

In de verslagen hoorden we over Jonge Vrienden activiteiten en contacten; door het netwerken voeden zij de (jongere) Vrienden in de komende generaties.

Er werd nagedacht over een speciale commissie voor een Friends Center (Quaker Centrum). Na de discussie besloten we hierover op een later tijdstip verder van gedachten te wisselen.

Het thema van de Nitobe Herinnerings Lezing was "Terecht Vrees (justly fear)" en werd gegeven door Kazuma Momoi, een fotograaf. Terwijl hij ons prachtige foto's liet zien van overal op aarde praatte hij over het belang van het beheersen van verlangens, die conflicten in de wereld veroorzaken.

Tokio Friends Meeting House, deze foto is genomen na de Meeting, toen de meeste mensen weggegaan waren. Sommigen kwamen bij elkaar voor een vergadering voor Vrede en Maatschappelijke concerns.

Zakenvergadering; Hoe gaat dat eigenlijk?

door Jan Ramaker

De Quakers bespreken de zaken van de maandvergadering op een zogenaamde zakenvergadering. Officieel wordt deze bijeenkomst “Meeting for worship for business” genoemd. Het is dus niet een “gewone vergadering” Maar een wijdingssamenkomst met een speciaal doel. Vaak lijken de

Quakerfamilie, die een gebedssamenkomst houdt

Nederlandse Vrienden dat vergeten te zijn. Zakenvergadering lijken dan op een vergadering van een kantoor afdeling of een theekransje. Er wordt gezellig gebabbeld met zo nu en dan onderonsjes. De stilte is dan ver te zoeken.

In mijn herinnering ga ik terug naar de “goeie ouwe tijd” toen ik pas lid geworden was van het genootschap. Toen hielden we zakenvergadering met Henri Bienfait, Bram Burger, Sophia Gregorius en natuurlijk Marius Boelsma. We zouden het nu weer op dezelfde manier kunnen doen, dat gaat als volgt:

Na het vaststellen van de agenda en een inleidende stilte neemt de schrijver het woord. Hij stelt het onderwerp aan de orde.

Hij geeft zo nodig een korte inleiding. Iedereen overweegt dan wat hij over het onderwerp wil zeggen. Als iemand daartoe behoefte voelt vraagt hij door middel van een gebaar aan de schrijver het woord.

Vervolgens krijgt hij het woord en geeft kort en bondig zijn mening. Iedereen krijgt slechts eenmaal per onderwerp het woord. En luistert vervolgens in stilte naar wat anderen te zeggen hebben.

De bedoeling is dat de daarop volgende bijdragen een aanvulling op de voorafgaande bijdragen zijn. Als er geen nieuwe gezichtspunten meer zijn geeft de schrijver een samenvatting van de 'sense of the meeting'. Daarna formuleert hij een minuut. Het is vervolgens mogelijk om ook eenmalig voorstellen voor een verbetering c.q. aanvulling te formuleren. Als we ons aan deze procedure houden komt het bijzondere karakter van de Quaker besluitvorming tot zijn recht.

Quaker retraite

Enkele foto's van de
retraite

"Je bent ik geworden in de lichtkring , in de veiligheid van wij; vastgehouden van zonneplek naar zonneplek, door schaduwstroken heen. Andere, eerdere mensen maken je 'ik', door je aan te kijken, aan te raken, aan te spreken.

Was je nooit 'in aanraking gekomen' je zou een cactus geworden zijn. Had niemand naar je gekeken, je was een blinde muur geworden. "

door Huub Oosterhuis, ingezonden na de retraite

Oproep aan ons Geweten

Vert. Nel Bennema

Dit is de tweede van een serie artikelen over Quakers en klimaatverandering van het Bureau van de Quaker bij de Verenigde Naties, (www.quno.org), september 2014. QUNO Genève heeft deze publicatie gemaakt als een vorm van getuigenis bij het aangaan van antropogene klimaatverandering door liefde en actie, in plaats van angst. De mensen die geportretteerd zijn komen uit onze wereldwijde Quaker gemeenschap, van Afrika naar Europa, Azië-Pacific naar de Amerika's.

Kate Davies, Verenigde Staten

Kate's betrokkenheid bij bewegingen voor sociale verandering begon al vroeg, toen haar moeder haar in haar wandelwagentje meenam naar betogingen tegen kernenergie."

Toen ik acht jaar was stierf mijn vader en bleek mijn moeder aan kanker te lijden. Hoewel vrienden van onze familie voor mijn lichamelijk welzijn zorgden werd ik emotioneel niet bijgestaan. Het enige wat mijn moeder deed was een pony voor me kopen. Urenlang reed ik door het Engelse landschap. En juist in de natuur vond ik kracht en werd ik gaande gehouden in een tijd dat ik emotioneel geheel uitgeput was. Vanaf die tijd wist ik dat het mijn levenswerk zou zijn om het leven op aarde te beschermen."

"Vandaag," zegt ze, "ben ik docent in afstudeerprogramma's voor leiderschap en verandering, om studenten voor te bereiden op het bouwen aan een rechtvaardige, duurzame en vreedzame wereld waarin zij ook werkzaam zullen zijn: bij Boeing of Microsoft, of als sociale activisten. Sinds twee jaar werk ik met anderen aan het creëren van veilige plaatsen waar mensen kunnen praten over hun gevoelens betreffende de klimaatcrisis. We spreken hier zelden over omdat het in onze samenleving min of meer taboe is om daarover te praten. Op dit moment werken we in de eerste plaats met klimaatactivisten, hoewel we ons bereik willen verbreden om iedereen erbij te kunnen betrekken die zich over dit onderwerp zorgen maakt. Door te praten over hoe we ons voelen en in te zien dat wij hier allemaal bij

betrokken zijn en dat we allemaal bang zijn, kunnen we krachtiger worden en nauwer samenwerken.”

“Een deel van ons werk is het reageren op de klimaatcrisis in onze persoonlijke manier van leven. Ik ben bijvoorbeeld vegetariër, ik beperk het gebruik van mijn auto en neem de bus wanneer dat ook maar mogelijk is. We hebben ervoor gezorgd dat we thuis efficiënt gebruik maken van energie. Maar toch hebben we het gevoel dat het niet voldoende is en dat we ook moeten bekijken hoe de maatschappij op collectief niveau reageert.”

“De besluiten die wij vandaag nemen zullen een golfbeweging veroorzaken die voor toekomstige generaties gevolgen zal hebben, die niet te vergelijken zijn met de besluiten die door vorige generaties zijn genomen. Hoe kunnen we toekomstige generaties zo goed mogelijk beschermen? Dit is het werk dat ons is opgedragen.”

“In onze cultuur neigen we ernaar dingen te doen vanwege de resultaten die we willen bereiken. Als activisten denken we vaak dat we klimaatverstoring, luchtvervuiling of armoede moeten stoppen. En als we geen succes hebben raken we gemakkelijk gefrustreerd of worden we cynisch. Maar er zijn andere motieven voor actie. We kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om in actie te komen eenvoudig omdat het om een liefdevolle zorg, een ethische zaak gaat, ongeacht of we succes zullen hebben. We doen het alleen maar omdat dit het juiste ding is om te doen. Wanneer we handelen vanuit deze motivatie zijn wij naar mijn mening waarschijnlijk beter in staat om ons werk op de lange termijn vol te houden, geestelijke gezond te blijven en zullen we minder kans hebben overspannen te raken.”

“Een grote vraag waarmee ik aan het worstelen ben is: “Hoe kunnen we blijven hopen in deze tijden?” Ik denk dat een deel van het antwoord op deze vraag is dat wij, door onze pijnlijke en lastige gevoelens over wat de mensheid op deze aarde aan het doen is te erkennen, inzien, dat deze voortkomen uit liefde en dat wij onze liefde als motivatie gebruiken.”

“Wij zijn de machtigste generatie die ooit op aarde heeft geleefd. De besluiten die wij vandaag nemen zullen een golfbeweging veroorzaken die voor toekomstige generaties gevolgen zal hebben die niet te vergelijken zijn met besluiten die door vorige generaties zijn genomen. Hoe kunnen we toekomstige generaties zo goed mogelijk beschermen? Dit is het werk dat ons is opgedragen.”

Interview met Frits ter Kuile.

(Amsterdam, 1962.) 28-8-2014.

interview op 28 augustus 2014 door Thea Droog

Toen ik in de 4^e klas gymnasium bleef zitten, kreeg ik tijd om de wereld te gaan ontdekken. Ik rolde allerlei kraakpanden in en leerde Bob Marley kennen, de zanger die in zijn liederen een boodschap heeft van vrijheid en van Gods liefde. Zo kwam ik, komend uit een NRC-Handelsblad/VPRO nest, met God in contact.

Via Bob voelde ik dat God er was en ging ik kijken naar Jezus en Ghandi en Franciscus en anarchisme en krakers. En via Jezus en Ghandi en Tolstoj rolde ik naar het pacifisme.

Toen deed ik braaf eindexamen. Ik ging naar Wageningen, maar zag daar dat bèta's leerden hoe je de samenleving als een trein steeds sneller naar de afgrond kon laten rijden en hoe de alfa's en gamma's leerden om mensen te repareren zodat ze weer goeie consumenten en producenten werden. Maar we hebben juist zand nodig in die trein naar de afgrond als menselijke soort en ik voelde dat God mij riep om zand te zijn in die trein. Dus toen heb ik de universiteit verlaten en ik dacht nu ga ik de wereld redden.

Niemand bleek op mij te zitten wachten. Ik moest er langzaam mijn weg in vinden.

In 1983 kwam ik de Quakers tegen.

Als je voelt dat God je roept en als je de wereld wilt verbeteren en je ziet dat Jezus een anarchistische pacifist is dan kom je in de vredesbeweging terecht. Die was toen heel sterk en daar ademden de Quakers in mee. Ik ging naar hun AV en op donderdagavond ging ik naar de Vossiusstraat. Samen eten en praten over het leven. Later ging ik in Woensdrecht in een vredeskampje wonen en ook daar waren geregeld Quakers actief.

Vredeskampjes.

Er ontstonden er drie rondom vliegbasis Woensdrecht.

In zo'n kamp liet je zien dat je met heel weinig heel gelukkig kunt leven. Je wilde benadrukken dat wat op die vliegbasis gebeurde niet in orde was en je wilde de mensen in het land tonen dat die kernwapens er niet moesten komen. Dat wij hier zonder dat best kunnen ademen. Wij wilden getuigen dat het geen goede zaak was.

Omdat de kampjes geregeld werden ontruimd leefde je héél eenvoudig:

Tussen twee bomen spande je een touw en je hing daar zwart landbouwplastic overheen. Bij een bevriende boer kocht je wat stro, dat legde je op de grond. Dan heb je van die hele grote blauwe plastic tonnen met zwart deksel, die groeven we in en we camouflerden ze met blaadjes en zo. Daar zaten de dekens in. 's Avonds haalde je die dekens eruit en maakte je een bed onder dat plastic. 's Ochtends verstopte je die dekens weer, want er werd dus regelmatig ontruimd door de politie. Ook verstopt in het bos had je altijd nieuw plastic en touw en wat pannetjes liggen, zo dat je gewoon weer kon opbouwen.

We probeerden met de soldaten op de basis te praten. (Eén soldaat is ook bij ons komen wonen en hij werd uit de dienst ontslagen, want de commandant vond dat té moeilijk: een soldaat die op een vredeskampje woonde !) En als er geheid ging worden bij de bunkers dan klommen wij boven in die heimachines met een spandoek en dan kon er een dag niet geheid worden. Ik denk dat Gods engelen glimlachend op ons in die heimachines neerkeken. We deden stoutmoedige dingen, we mochten immers niet zomaar een militair terrein betreden.

Mijn oproep voor militaire dienst kwam, maar ik deed er niets mee. Ik deed geen beroep op de wet gewetensbezwaren en wilde geen werk doen voor een staat die kernwapens legaliseert. Ik leefde gewoon door en 'God is met mij' dacht ik: ik heb niets met de staat van doen, ik heb geen huis, geen uitkering, niks, en niemand weet precies wie ik ben. Als ik bij een ontruiming werd aangehouden en opgepakt door de politie dan zei ik: ik ben Frits Mens en schudde hun de hand. Dus ik dacht: niemand weet wie ik ben, dus ik kan jarenlang de vrede dienen door hier te wonen. Maar op een gegeven moment kwamen ze er natuurlijk toch achter - ik hoorde zeggen 'meneer ter Kuile komt u mee'. Twee agenten in burger stopten mij in een civiele auto en wég was ik.

In de gevangenis.

Ik werd naar de militaire gevangenis in Nieuwersluis gebracht, in de cel gestopt en vervolgens veroordeeld door de krijgsraad tot een jaar gevangenisstraf. Daar heb ik effectief 40 weken van uitgezeten. Ik werd

overgeplaatst naar de Koepel, de gevangenis in Haarlem, in een aanbouw voor de jeugd dus ik zat in de jeugdgevangenis.

Ik leerde in de gevangenis Russisch om te pogen Jezus' raad om mijn vijanden lief te hebben zo goed mogelijk op te volgen. Ik zou kunnen overleggen met Poetin, ja! Maar mijn insteek is meer: als een soldaat mij prest om één mijl zijn ransel te dragen, dan hoor ik Jezus zeggen: ga dan twee mijl met hem.

In Haarlem kwam Greet Toot op bezoek. Het Religieus Genootschap had als kerkgenootschap geregeld dat zij iemand mochten sturen voor mijn geestelijke bijstand. Greet kwam me elke week bezoeken en dat was geweldig.

Ik ging altijd joggen op de binnenplaats van de gevangenis en een nieuwe gevangene, een heel grote dikke jongen, vond het maar niks dat ik daar zo vrolijk aan het joggen was. Toen ik stond uit te puffen en een beetje te stretchen, gaf hij mij een klap in mijn gezicht en zei: daar moet je mee ophouden. Ik spande mijn reflexen aan om terug te slaan of de volgende klap op te vangen en realiseerde mij dat, dus toen zei ik hardop tegen mezelf 'o nee, nu moet ik de andere wang toekeren' en dat deed ik dus letterlijk en zijn mond viel open, zo gek vond hij het. Later zijn we in gesprek gekomen en vrienden geworden, dus was een mooie ervaring. Ik was heel naïef. Zo kom je in Haarlem eerst in een binnenkomstcel op de begane grond, waar veel bewaking rond loopt om te kijken wat voor vlees ze in de kuip hebben. Er is reuze veel lawaai daar, sleutelbossen, radio's, deuren die knallen. Ik vroeg een cipier of die meneer boven mij zijn radio wat zachter kon zetten en de man vond mij een eersteklas rareit. Zo naïef was ik.

De pelgrimstocht.

De kernraketten kwamen er niet, dank zij het IMF verdrag tussen Gorbatsjov en Reagan. Daarom verdwenen de kampjes in 1988.

Toen rees het plan om in 1992, 500 jaar na Columbus, een pelgrimstocht te maken, dwars door de Verenigde Staten, om de Oer-Amerikanen, de Indianen, excuses aan te bieden voor wat wij als Europeanen in die vijfhonderd jaar allemaal hadden misdaan. En om bij de witte Amerikanen te pleiten om te stoppen met het doen van kernproeven op het land van de Shoshone in Nevada, want ze kregen allemaal kanker en misvormde kinderen.

Ook zijn kernproeven kraamkamers voor nieuwe kernwapens.

Excuses aanbieden en pleiten voor een test ban. Dat was het tweeledige doel.

De Quaker Hans Horeman hoorde van dit plan en zei: dat is geweldig, je mag mijn kantoortje gebruiken. Dus in Eindhoven mocht ik vier jaar lang bij hem logeren op een zolderkamertje en daar werkten wij samen aan deze pelgrimstocht.

Toen hebben we hem gelopen, negen maanden lang. Dwars door Amerika, vanaf de Trident onderzeebootbasis in Georgia naar Nevada. De Quakers in de steden waar wij doorkwamen hielpen enorm mee, bijvoorbeeld door gastvrijheid aan te bieden. We liepen meestal met tussen de 20 en 70 mensen, maar eindigden met ruim tienduizend. Er was n.l. ook een tocht van het Verenigde Naties hoofdkwartier naar Las Vegas en net als wij riepen zij ook onderweg nog mensen op en de Amerikaanse vredesbewegingen, waaronder de AFSC, riepen ook op om op Columbusdag, 12 oktober, met véél mensen te pleiten om te stoppen met het testen van kernwapens op het land van de Shoshone. Dat was mooi!!

Toen wij na 9 maanden Las Vegas binnenliepen – in oktober, terwijl er nog een atoomtest was geweest in september – , toen was Bush gedwongen om een moratorium te ondertekenen. Daarna zijn er nooit meer kernwapens daar getest!

*protest tegen de nucleaire proeven in
Shoshone, USA*

Een sneeuwvlok

"Weet je hoeveel een sneeuwvlok weegt", vroeg de hermelijn aan de duif. "Helemaal niets, het is de moeite niet", antwoordde de duif. "Als je dat zegt wil ik je een wonderlijk verhaal vertellen", zei de hermelijn. "Ik zat eens op een tak van een dennenboom, toen het zachtjes en stil begon te sneeuwen.

Omdat ik toch niets beters te doen had, begon ik de sneeuwvlokken te tellen die neerdaalden op de naalden en tak waar ik zat. Ik was precies bij nummer 3.741.952, toen de 3.741.953e sneeuwvlok op de tak viel...

Niets meer dan niets, zeg je, maar de tak brak af."

De hermelijn liep weer verder. De duif, al sinds de tijd van Noach een autoriteit in vredeszaken, dacht over het verhaal na en zei tenslotte in zichzelf: "Misschien ontbreekt er nog maar de stem van één mens om tot vrede in de wereld te komen."

Palestijnse Vredesactie.

door Cathien Steen.

Kerk in Actie heeft als een van de speerpunten de organisatie Sabeel Nederland, waarvan je lid kunt worden als donateur van **Vrienden van Sabeel**. Dan ontvang je het blad Cornerstone met nieuws over en van Palestijnse Christenen. Een van de actiepunten van Sabeel in het Midden Oosten is: **Tent of Nations**, het boerenbedrijf

Daoud Nasser Christelijke Palestijn, weigert vijand te zijn

en vredesproject van de familie Nasser. Na mijn delegatiereis met CPT (Christian Peacemakers Team) in 2011 schreef ik al over hem in de Vriendenkring. Van alle bezoeken die ik met CPT in Palestina bracht was het bezoek aan het bedrijf van de familie Nasser het meest indrukwekkend.

Sindsdien kom ik Daoud Nasser vaker tegen in Nederland. Hij wordt uitgenodigd door Sabeel / Kerk in Actie om te vertellen over zijn vredesproject in de heuvels ten zuiden van Bethlehem. Ik aarzelde of ik weer naar zijn lezing zou gaan luisteren, ik kende Daoud en zijn verhaal immers? Er is niets veranderd sindsdien. Ik word al tijden te moedeloos van alle ellende om me heen.

Toen kwam het verzoek om namens de Quakers te gaan. Dat veranderde de zaak, ik voelde me gesteund door mijn achterban. In Houten ontmoette ik weer de bondgenoten van 2011: Sabeel Noord Nederland. Al die mensen van drie jaar geleden; zij zijn niet ontmoedigd, zij werken nog steeds en zijn, op een enkeling na, niet jonger dan ik. Wat zeur ik nou? In de overvolle kerkzaal vertelt iemand achter me aan zijn buurman over een Palestijnse vrouw met vier kinderen die door een checkpoint moet. De twee kinderen die voorop lopen worden doorgelaten, daarna gaat het hek op slot en zij staat daar, nog in de kooi, met de twee andere kinderen. Er wordt haar toegeroepen dat ze kinderen niet zonder begeleiding door de checkpoint mag laten gaan. De militair achter het kogelvrij glas lacht haar spottend toe. Tegen de voorbijganger, mijn achterbuurman, zegt die militair: "Dat zal ze leren niet meer dan twee kinderen te maken."

Bij mij slaat de moedeloosheid weer toe: zulk mensonterend geweld; ik kan er niet meer tegen.

Dan wordt de Nederlandse film “The stones cry out” getoond. Het gaat over de geschiedenis van de Christenen in Palestina; sinds de oudheid, immers is Palestina de bakermat van het Christendom. Leuke bijkomstigheid is dat er beelden zijn van Friends School in Ramallah (1928).

Historische Grot in gebruik genomen als conferentie zaal omdat de Israëliëse autoriteit de bouwvergunning heeft afgenomen en de gebouwen vernietigd dreigen te worden

Dan is het woord aan Daoud. Hij vertelt dat de nederzetting van zijn familie al sinds 1932 aantoonbaar in bezit is van zijn familie. Dat dat eigendomsrecht bij de rechter is erkend, maar dat de omringende nederzetting van kolonialisten hem en zijn familie het leven onmogelijk proberen te maken. De plek van hun boerenbedrijf ligt op een strategisch punt voor een nieuw te bouwen nederzetting.

De weg is geblokkeerd, “Tent of Nations” is alleen te voet te bereiken. De aansluiting op elektriciteit is hen ontnomen: daarom hebben ze (met hulp van Duitse kerken) een serie zonnecollectoren geplaatst die het gehele bedrijf van elektriciteit kan voorzien. De wateraansluiting is door de Israëliërs afgesloten, daarom hebben ze cisternen gebouwd die tot 600.000 liter water kunnen bevatten, genoeg voor het hele jaar; voor de bevoeding van de fruitbomen en voor de bewoners. Het complex heeft composttoiletten. De bouwvergunning is door de Israëliëse autoriteit opgeheven: daarom hebben ze 9 historische grotten opgeknapt en opnieuw in gebruik genomen.

Het is de familie verboden hun producten op de dagelijkse markten in de omgeving af te zetten. De oplossing is van alle fruit en olijven duurzame producten te maken zoals sap, conserven, zeep, daarop is (tot op heden) het verbod niet van toepassing. De vruchtbomen zijn begin 2014 vernield, op een na. Met behulp van alle internationale medewerkers die

door het jaar heen deelnemen aan de conferenties die Daoud organiseert zijn nieuwe geplant. Deze maand komt een groep Amerikaanse Joden twee weken kennis en ervaring opdoen in de Palestijnse samenleving.

Nog steeds geeft zijn vrouw computercursussen voor Israëliisch / Palestijnse vrouwengroepen en Engelse les, eveneens voor gemengde groepen. Met Engelse vrouwen groepen die ooit gast waren van Tent of Nations wordt, via Skype, aan een gezamenlijk receptenboek gewerkt.

Historische Grot van binnen

Wat nou: moedeloosheid? De stralende energie die van Daoud afspat komt toch ergens vandaan? Zijn levensmotto is: “We weigeren vijand te zijn.” Die houding ontleent hij aan de bijbeltekst: “Overwin het kwade door het goede.” Laat je niet vernederen tot het niveau van je vijand. Blijf je zelfrespect bewaren. Hij zegt: “Geweld kweekt bitterheid, dat vergiftigt je eigen ziel. Laat een ander niet voor je eigen fouten opdraaien. Leef in geloof in rechtvaardigheid.”

“Nee,” zegt Daoud, “we zullen de vrede niet meemaken, maar we kunnen nu al elke dag in vrede leven. Anders houden we het niet vol. 'Blessed are the peacemakers, not the peacetalkers.' Opgeven is geen optie en de trein naar de overwinning heeft het station reeds verlaten.”

De dag wordt afgesloten met een korte dienst. We lezen Psalm 27 en uit Lucas over het zaad dat op dorre grond en op stenen valt. Ik herinner me die dorre, stenige wegen die naar Daouds bedrijf leiden. Bij de familie Nasser wordt de woestijn bewerkt tot vruchtbare aarde waarin naast de olijfbomen ook het zaad van de vrede vrucht draagt. Aan het eind van de dienst bidt Daoud met ons het Onze Vader in het Arabisch.

Voor meer informatie:

www.kerkinactie.nl; www.tentofnations.org
www.vriendenvansabeelnederland.nl

Holding in the Light

door Joanna Dales, Bentham Meeting uit
 the Friend, 30 January 201 5, vertaling
 Sytse Tjallingii

(for Freda, who is a friend but
 not a Friend)

What can it mean to hold you in the Light?
It cannot change God's Will, or Fate, or Chance,
The chain, the world-without-end linear dance
Of causes and effects, turn wrong to right.
To pray, to supplicate whatever might
Occur that it accommodate my wants
Is foolishness, is sheer irrelevance;
Deserting reason's day for ancient night.
Yet, if I bring my Inward Light to shine
Upon your suffering, and on the grace
Visible in your life and in your face
It clothes them in a radiance divine,
Illuminating not just you, but all
The others among whom my steps may fall.

In het Licht houden
(voor Freda, die een vriend, maar geen Vriend is)

Wat betekent het om je in het Licht te houden ?
Het kan Gods wil niet veranderen, of het Lot of het Toeval,
De keten, de wereld-zonder-einde, een lineaire dans
Van oorzaken en gevolgen, draai het kwade naar het goede.
Te bidden, te smeken wat er ook moge gebeuren
dat het in mijn behoeften voorziet
Is dwaasheid, is pure irrelevantie;
De waan van de dag verlaten voor een antieke nacht.
Toch, als ik mijn Innerlijke Licht laat schijnen
Op jouw lijden en op de genade
Zichtbaar in je leven en in je gezicht
Kleedt het hen in een goddelijke uitstraling,
Verlicht het niet alleen jou, maar al
De anderen, naar wie mijn stappen kunnen leiden.

Marshall Rosenberg

door Sytse Tjallingii

In de Vriendenkring hebben we enkele malen kunnen lezen over Geweldloze Communicatie, dat zo goed past bij de Vredes Getuigenis van de Quakers. Marshall Rosenberg, de grondlegger van deze methode is overleden op 7 februari 2015.

Wie was Marshall en hoe heeft hij met deze methode zoveel succes weten te bereiken?

Zijn stelling was:

"Geweld is een tragische uiting van onvervulde behoeftes"

Sinds zijn jeugd heeft Marshall Rosenberg antwoord gezocht op twee fundamentele vragen:

- Als wij mensen elkaar zo graag ondersteunen en voor elkaar zorgen, hoe komt het dan dat we tegelijkertijd zoveel geweld en lijden creëren in onze interacties, zelfs met de mensen waar we van houden?
- En aan de andere kant, hoe kan het dat sommige mensen in staat zijn om mededogend te blijven, zelfs onder de meest verschrikkelijke en gewelddadige omstandigheden?

Dit is een alternatieve wijze van denken, spreken en gebruik van macht die behoorlijk verschilt van hoe de meeste mensen op deze wereld geleerd is om te communiceren en interacties aan te gaan.

Geweldloos Communiceren wil een wereld creëren waarin alle mensen hun behoeftes op vreedzame wijze vervullen en hun conflicten op vreedzame wijze oplossen.

Marshall B. Rosenberg (6-10-1934 tot 7-2-2015) was een Amerikaanse psycholoog en de ontwerper van het model van Geweldloze communicatie, een wijze van communiceren met jezelf en met anderen, gericht op het tegemoetkomen aan ieders behoeftes, het onderscheiden van behoeftes en strategieën en het vermijden van moralistische oordelen. De familie van Marshall verhuisde in 1934 naar Detroit (Michigan, US), een week voor het begin van de rassensrellen en de strijd voor

burgerrechten, die zijn latere werk mede inspireerden. Hij overleed in zijn huis op 7

de innerlijke giraf, metafoor voor geweldloos communiceren

februari 2015. Het basisprincipe van Geweldloze Communicatie is dat het ons helpt om zodanig contact te maken met onszelf en met de ander dat ons natuurlijk mededogen kan stromen. Het wijst ons hoe we ons op een nieuwe manier kunnen uitdrukken en luisteren, door onze aandacht bewust te richten op vier gebieden:

1. wat we waarnemen
2. wat we voelen
3. wat we nodig hebben
4. wat we graag zouden willen om ons leven te verrijken.

Geweldloze Communicatie wil ons intenser naar elkaar laten luisteren, brengen tot een dieper respect en groter inlevingsvermogen (mededogen), en een wederzijds verlangen kweken om vanuit het hart te geven.

Marshall heeft een enorme impact gehad op zovelen in zeer veel landen. Door zijn werk en door wie hij was en voor de enorme kracht die van de balans tussen deze twee uitging.

Hij was een geliefde leraar voor ontelbare mensen op alle continenten. Mensen die in hun hart werden geraakt en geïnspireerd door de mogelijkheden welke zijn werk zichtbaar en uitvoerbaar maakten.

Voor velen onder ons was hij een geïnspireerde leraar die de loop van ons leven veranderde door er een onschatbaar groot gevoel van betekenis en de potentie tot verandering in alle gebieden van onze wereld aan te geven.

En die dat te allen tijde deed met zo'n grote eenvoud, nederigheid en menselijkheid.

websites:

www.cnvc.org

http://www.ai-opener.nl/marshall_rosenberg.html

Rembrandt van Rijn

door Ruth Tod uit: *The Friend*, 9 januari 2015

Vert.: Nel Bennema

De tentoonstelling van het late werk van Rembrandt, die tot voor kort vier maanden in de National Gallery in Londen te zien was (**en nu in Amsterdam vanaf 2 februari tot 17 mei 2015 in het Rijksmuseum**), is een bijzondere ervaring geweest

voor de duizenden mensen die haar hebben bezocht.

Toen ik op de tentoonstelling rondliep met anderen die het werk van de zeventiende-eeuwse Hollandse meester waren komen bekijken, voelde ik hoe een stille eerbied ons allen vervulde. Ik stond voor Rembrandt's levensgrote latere zelfportretten en voelde me nederig en gesterkt in de aanwezigheid van zijn kwetsbaarheid en innerlijke wijsheid. Tussen al die mensen stond ik daar in zijn aanwezigheid en hij in de mijne.

Naast de vier levensgrote zelfportretten zijn er portretten van Hollandse burgers, enkele enorme afbeeldingen van bijbelse scènes en vele etsen. In zijn weinige latere jaren was Rembrandt niet geïnteresseerd in het schilderen van wat mensen van hem verwachtten. Hij schilderde vanuit zijn ziel en zijn hart. Ieder schilderij is een venster op het wezen van degene die poseert en zijn achtergrond.

Elk schilderij is een brug tussen de schilder, het onderwerp en ons, de toeschouwers.

Mijn favoriete schilderij is een laat zelfportret dat Rembrandt van zichzelf als kunstenaar schilderde. Normaal hangt het in Kenwood House in Noord Londen. Het werk is kort geleden gerestaureerd. Rembrandt komt hier naar voren vanuit een grauwe achtergrond, sterk en bewust aanwezig, toch ook kwetsbaar en treurig. De verf is schijnbaar op een zorgeloze manier aangebracht en schept een indruk van beweging en leven. Het diepe rood

van het hemd over zijn borst trekt mij naar zijn centrum en geeft dan ruimte aan een rood, bruin en zwarte sjaal en een zwarte jas. Alleen zijn gezicht laat details zien: rimpels, droefheid, stemming en aanvaarding zijn hier bijeengebracht.

In het licht gloeien zijn wangen met roze en geel , terwijl zijn ogen een beetje in het donker verborgen blijven: geheimzinnig, vorsend en vragend. Dit zijn ogen van een artiest die gezien en geleerd hebben, eerlijk en met mededogen. Hij houdt kwasten en een palet vast terwijl hij op de muur achter zich delen van twee volmaakte cirkels heeft getekend. Hij lijkt te zeggen: "Hier ben ik. Eenvoudig en helemaal mijzelf. Door mijn kunst

heb ik geprobeerd je iets te laten zien van de aller diepste waarheden van het leven. Blijf bij me en wacht met mij”.

Ondanks de menigte in de zaal is voor mij het staan voor Rembrandt een vorm van meditatie. Ik voel mij in staat om te doen wat hij aan het doen is: naar mezelf kijken en mijzelf zijn, van hem te ontvangen en mij met hem te verbinden, mijzelf te aanvaarden zoals hij zichzelf heeft aanvaard.

Rembrandt schilderde ongeveer vijftig zelfportretten in de loop van zijn leven: de lachende jongeman vol levenslust, de experimentator die zich kleepte in bijbelse costuums, de grappenmaker, de rouwende, de filosoof. Al die tijd leert hij over zichzelf, vorsend, kijkend, nadenkend en gebruikmakend wat hij heeft ontdekt om anderen te schilderen. Alles bij elkaar vormen zij een spirituele reis, tot hij tenslotte is teruggekeerd naar de eenvoud en de realiteit van de kern van het leven.

De afbeelding op mijn Ansichtkaart is alleen maar een herinnering aan die vollere ervaring. Mijn herinnering is sterker. Ik vraag mijzelf: “Waar ben ik op mijn spirituele reis? Wat heb ik geleerd? Kunnen al mijn ervaringen mij leiden naar diezelfde plaats van ware ontmoeting?”.

Boekbespreking Elif Shafak: Liefde kent veertig regels

boekbespreking door Sytse en Marlies Tjallingii

Geboren in Frankrijk (1971) uit Turkse ouders, groeit deze best verkopende auteur van Turkije op bij haar moeder. Dit is haar zesde roman die in het Nederlands vertaald is. Ze werkte voor Engelse, Turkse en Amerikaanse Universiteiten. Ze verdeelt haar tijd tussen de VS en Istanbul.

"Liefde kent veertig regels" gaat over een joods-Amerikaanse huisvrouw Ella Rubenstein. Ze neemt een baan als proeflezer voor een literair agentschap. Opeens staat haar leven op z'n kop. Haar eerste opdracht is het lezen van een manuscript over de oude, beroemde en mystieke soefi Maulana Muhammad Jalaludin Rumi en de rondtrekkende Derwish Sjams al-Din Mohammad van Tabriz. Rumi is een gepassioneerd dichter en advocaat van de liefde in de Soefi traditie in de Islam. Ella stelt zich open voor nieuwe mogelijkheden en omarmt zo de tijdloze boodschap van deze spirituele dichter. Het verhaal van Rumi en Sjams maakt diepe indruk op haar en ook op de lezer, vanwege de diepe spirituele beleving. Daarnaast leest het boek als een spannende roman, eigenlijk twee romans die door elkaar heen geweven zijn.

De werelden in deze roman zijn briljant met elkaar verweven. Het boek verhaalt over de intense vriendschap van Rumi met de rondtrekkende derwisj Sjams van Tabriz, die jaloezie en verwarring opwekt. Sjams wordt uiteindelijk vermoord. Elk hoofdstukje is geschreven vanuit een verschillend perspectief: vanuit de moordenaar, dronkaard, hoer, zoon van Rumi, orthodoxe Koranschool-leraar en verschoppelingen in de roerige tijden van de twaalfde eeuw in Turkije. Wijsheid en liefde ontspringen uit ontmoetingen en botsingen tussen de orthodoxe islam en het soefisme. Ella raakt geboeid door de schrijver van het manuscript en

gaat via e-mailcontact van hem houden. Je wordt in een boeiende liefdesgeschiedenis met gevoel voor spiritualiteit meegenomen. Een toegankelijke roman met diepe filosofische en mystieke achtergronden. €12,50 paperback, 445 blz. uitgever De Geus.

You-tubefilmpje dat een mooie introductie bevat van het boek:

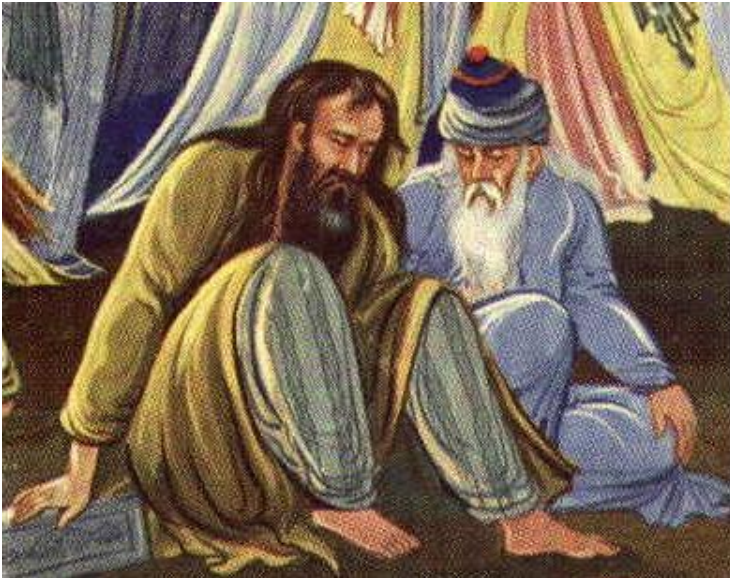
https://www.youtube.com/watch?v=3A3de0_3u-Q

1. Regel 1

'Hoe wij God zien is een rechtstreekse reflectie van hoe we onszelf zien. Als God vooral angst en schuld in ons oproept, betekent dat dat er te veel angst en schuld in ons borrelt. Als we God zien als vol van liefde en mededogen, zijn wijzelf ook zo.' blz. 45

2. Regel 3

Elke afzonderlijke lezer begrijpt de heilige Koran op een ander niveau, in overeenstemming met de reikwijdte van zijn begrip. Er zijn vier niveaus van inzicht. Het eerste niveau is de buitenste betekenis en dat is het niveau waarmee de mensen tevreden zijn. Het volgende niveau is de batini- het innerlijke niveau. Ten derde is er het innerlijk van het innerlijk. En het vierde niveau is zo diep dat het niet in woorden kan worden uitgedrukt, en daarom gedoemd is onbeschrijfelijk te blijven.' Blz. 70

Rumi en Sijams

Quakers in stripvorm

door Erik Dries

32

De richtlijnen stonden in 2012 in de Vriendenkring

...ben je een Quaker als je je daar aan houdt?

nee, iemand zei eens 'je bent nooit een Quaker; je bent steeds bezig er een te worden'

...altijd een beginner, zoals die benedictijnen met hun regel voor beginners...

high five man!

Quakers zijn geen heiligen

't zijn gewone mensen met gewone onenigheden. Zoals die ruzie van een paar Quakers in Engeland over iets praktisch - een nieuw tapijt of zo en of dat geld niet beter aan iets anders besteed moest worden..

..en toen stond er iemand op en zei:

God interesseert zich waarschijnlijk niet in dit tapijt, maar wel in hoe wij problemen oplossen.....

Dat soort ingevingen - en stilte - zijn wel echt Quakerachtig...

Maar, dus, en. Bestaan er wel Quakerheiligen?

Nee, maar er zijn wel Quakers die een bijzonder leven hebben geleid en bijzondere dingen gedaan...

Ze hebben het dan wel - in goed Engels - over 'een concern'

wat is dat?

Je kunt het vergelijken met een missie of een roeping. Je voelt dat je iets concreets MOET doen.

dat kan iedereen wel zeggen...

Ja, en daar hebben Quakers ook iets op gevonden. Dat leg ik later wel uit. Ik zal je een paar voorbeelden geven van Quakers met een concern. Ik begin met John Woolman, 'een man met een missie'

Handen en Voeten Warme Truiendag 2015 geslaagd

De Warme Truiendag op 6 februari 2015 waar we in 'Handen en Voeten' bekendheid aan gaven, was een groot succes. We zijn blij met iedereen die heeft meegedaan. In onderstaande afbeelding zie je het resultaat van onze gezamenlijke besparingsactie. En op de website vindt je een collage van de mooiste en zachtste truien. <http://www.warmetruiendag.nl/>
Bijna 200.000 deelnemers hebben zich aangemeld.

Gemiddeld hebben zij de verwarming 3 graden lager gezet.

Dit levert een energiebesparing van 18% op.

Het aardige is dat veel deelnemers ook na de warme truiendag door zijn gegaan met hun trui aan te houden en de verwarming op 18 graden te zetten. Lekker zo'n warme trui of vest.

Als je het jezelf aanwent om in plaats van de verwarming hoger te zetten een warme trui aan te trekken, dan weet je al gauw niet beter! Goed voor het klimaat en bovendien goed voor je portemonnee. Van het geld dat je met de energiebesparing jaarlijks uitspaart kun je energiebesparende maatregelen aanschaffen. Zo wordt energiebesparing een sport!

Zoekje nog een goed patroon om zelf een mooie trui te breien?

http://warmetruiendag.nl/images/uploads/postkaartA4_achterkant8-1-2.compressed.pdf

Handen en Voeten: Mijn werk als vrijwilliger

door Pieter Ketner

Enkele jaren geleden ben ik vrijwillig werk gaan doen bij een van de zorginstellingen in Bennekom, eerst als barkeeper in de gezamenlijke ontmoetingsruimte voor cliënten en hun bezoek. Dat was makkelijk werk, met aardige ontmoetingen. Daar kwam na 3 jaar een eind aan omdat het huis gesloopt werd. Nu werk ik alweer 2 jaar, eenmaal per twee weken, in het verpleegtehuis van dezelfde organisatie. Mijn taak is gastheer te zijn op een afdeling met gemiddeld acht cliënten, merendeel vrouwen. De leeftijd varieert tussen 70 en 98 jaar, allemaal met zodanige somatische aandoening, dat zij niet meer thuis verzorgd kunnen worden. Mijn taak begint 's morgens vroeg met het voorbereiden van het ontbijt voor de bewoners, die tussen 8 uur en half tien naar de huiskamer komen, als zij daartoe in staat zijn. De bedlegerige bewoners krijgen hun ontbijt op bed. Indien nodig help ik hen daarbij. Na het ontbijt is het opruimen, schoonmaken en inkomende bestellingen controleren. Verder verleen ik hand en span diensten waar nodig. Enkele van de bewoners gaan naar de activiteiten zaal. De 'thuisblijvers' probeer ik wat aandacht te geven als ik met koffie/thee bij hen langskom. Om 12.00 uur wordt er warm gegeten en zorg ik ervoor dat het eten klaar staat en help hen die hulp nodig hebben. Het werk vind ik prettig om te doen; het geeft me een zekere mate van voldoening. Mijn extra handen doen het werk dat het vaak overbelaste beroepspersoneel even niet hoeft te doen. De werkdruk is over het algemeen hoog, de bemensing niet altijd optimaal.

Mijn motivatie om dit werk te doen, is het feit dat ik mezelf zo enorm bevoorrecht vind. Ik heb kunnen/mogen studeren, heb een fijn beroep gehad en heb nooit financiële zorgen gekend; ben slechts 9 maanden officieel werkeloos geweest, heb een heel fijne levenspartner, twee geweldige dochters, schoonzons en 3 kleinkinderen. Uit dankbaarheid stel ik daar voor de gemeenschap graag iets tegenover. Dit werk brengt de vergankelijkheid van de mens heel nabij en hoe om te gaan met ziekte en overlijden. Zo ben ik zoekend naar antwoorden op vragen over zingeving, aanvaarding, over leven en dood. Hoe zou ik zelf reageren als mij iets overkomt? Wat zijn mijn eigen wensen ten aanzien van oud worden en sterven? Genoeg stof tot nadenken.

Zingen: An Irish Blessing

Tekst traditionele Ierse zegen, ingezonden door Pieter Ketner
op muziek gezet door James E. Moore

S
A

1. May the road rise to meet you, — May the wind — be al - ways at your
2. May the sun make your days bright, — may the stars — il - lu - mi - nate your

T
B

back — May the sun — shine warm — up - on — your face, — the rains — fall soft up - on your
nights — May the flow - ers bloom a - long — your path, — your house — stand firm a - gainst the

fields. — Ref: And un - til we meet a - gain, — un - til we meet a - gain, — may
storn. —

God, may God — hold you in the palm of his hand, — and un - hand. —

Quaker-meeting in Breda

door Corien van Garderen

Op zondag 19 april 2015 zal er opnieuw een wijdingssamenkomst worden gehouden voor Quakers en attenders uit het Zuiden des lands. Natuurlijk is verder iedereen welkom!

De wijdingssamenkomst zal dit keer worden gehouden ten huize van Dineke Lucas, Roesselarestraat 201, 4826 JD in Breda en begint om 11.30 uur. We zijn stil van 11.30 tot 12.30 uur, praten na onder de koffie (met iets lekkers) en eten vervolgens onze meegebrachte boterhammen. Er zal soep zijn, vegetarische en glutenvrije.

Graag een berichtje of je aanwezig wilt zijn naar Corien, per mail <coriegarde@ziggo.nl> of per telefoon: 076 8502421 / 06 274 474 44.

Er is goed te parkeren bij Dineke voor de deur, voor en achter het flatgebouw. Wat betreft het OV: Bus 4 stopt vlak bij Dinekes huis, het is bij Winkelcentrum Moerwijk (Hoge Vucht).

Mede namens Dineke Lucas, Hildegard Hensen en Hennie Jansen, In Vrede en Vriendschap,

Hulp gevraagd.

door Erik Dries.

Zoals het er nu uitziet ga ik 13 juni een paar dagen demonstreren bij Eurosatory in Parijs, de grootste wapenhandelbeurs ter wereld. Er zullen 20-40 mensen zijn verwacht ik. Wat heeft dat in godsnaam

voor zin? Waarom heb ik 'ja' gezegd? Leuk, en ze denken mijn tekentalent te kunnen gebruiken. En er werd gevraagd om mee te denken over een focus, bijvoorbeeld: Focussen op bepaalde wapens, drones bijvoorbeeld.

Of op militaire fondsen voor onderzoek en andere verborgen geldstromen. Of dat granaten in de Centraal Afrikaanse Republiek daar goedkoper zijn dan cocacola, terwijl de echte kosten van gewapend geweld zoveel hoger zijn.

Of dat wapens zo makkelijk in verkeerde handen kunnen komen (IS, Boko Haram en dergelijke).

Ik ben een leek op het gebied van vrede en op het gebied van demonstreren. Wie kan mij helpen in mijn discernment proces. Wie heeft er een stimulerende gedachte die mij helpt in mijn motivatie en bij mijn beslissing om daar als een druppel op een gloeiende plaat te staan huppelen? Ik lijk wel gek.

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	iedere zondag 10.30 uur	Vossiusstraat 20, Amsterdam
Antwerpen	geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 <i>email : boekrijk@hotmail.com</i>
Breda	Zondag 19 april, 11.30 zie bericht	Bij Dineke Lucas, Roesselarestraat 201, 4826 JD in Breda, Inlichtingen bij Corien van Garderen:076 8502421/0627447444.
Brussel	iedere zondag 11.00 uur	Quakerhouse, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	2e en 4e zondag van de maand: 10.30 uur	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. Kinderen zijn welkom! Op 2e zondag wordt er eerst van 10.30 – 11.00 een worship-sharing gehouden, daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Kampen	Zondag 29 maart 10.30 uur.	Cathien Steen, Schaepmanlaan 103, 8262 WH Kampen; 0655780653
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 uur Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 uur op wisselend di/do	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Martin Touwen tel.: 0570-655229 of mail <i>secretariaat@deQuakers.nl</i>
Groningen	2e en 4e zondag van de maand in Groningen: 10.30 uur 1e zondag van de maand te Hellum 10.30 uur	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717 JW Groningen, tel.: 050-5712624 1 ^e zondag: te Hellum, Hoofdweg 41: Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Peter Spreij; <i>nonmv@pspreij.nl</i>
Den Haag	iedere zondag: 10.30 uur. Kinderen zijn altijd welkom.	Stadhouderslaan 8, Den Haag Bijvooraf berichten dan is er voor de kinderen een aangepast programma.
Zwolle/Wijhe	Op zondag 5 april: 10.30	Inlichtingen bij Wim en Deborah Balijon in Wijhe (wbalijon@wxs.nl)
 <p>Wijdingssamenkomsten op Afstand</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu 2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones. Bekendmaking op Quakerworship.org 3. Quaker Faith and Fellowship www.Quakerfaithandfellowship.org		

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen

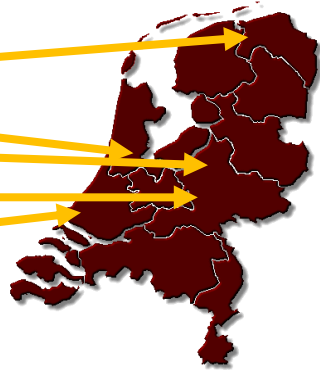
NON

A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers) Postbus 2167, 7420 AD Deventer. Tel.: 0570 - 655 229. e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 tnv Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Zwolle.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - Tjeerd Dibbits, Tel.: 020- 6237732. Open op afspraak.

Quaker Literatuur: Willem Furnée ; Badhuisweg 149, 2597JN 's-Gravenhage telefoon: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne IJspeert W.de Zwijgerlaan 21-III, 1056 JD Amsterdam Tel.: 020-6125703 / 020-6829334, mijquak.1@online.nl
Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 tnv A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Willem Furnée haagsevrienden@Quakers.nu
Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. Tel. 070-3600621. Bankre.k: NL48 INGB 0001 8562 21 tnv Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Pieter Ketner, p.ketner@upcmail.nl Corr.adres: Frieda Oudakker: friedaoudakker@live.nl. Bankrek: NL67 TRIO 0197 6518 52 ten name van Rel.Gen.der Vrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep: Martin Touwen, inlichting via 0570-655229 of secretariaat@deQuakers.nl.
Postbus 2167,7420 AD Deventer.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Peter Spreij ;
Watersingel 17, 9351 XN Leek, Tel.: 0594-769063; nonmv@pspreij.nl
Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 tnv N.O.N. MV Rel.Gen. d. Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: schrijver Marielke Nieuwerth-van den Akker QHF@marielke.nl
Penningm: Johannes Borger, johannes.borger@hotmail.com Bankrek. NL19 INGB 0000 220644 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Peter van Leeuwen, Tel.: 0182-611786; vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL28 INGB 0002 5386 85 t.n.v. VVQREA te Helmond.